

Cu Kiếm Ở Lục Đầu Giang

Nguyễn Văn Hoa

- Mẹ ơi , bé thằng Kiếm cho con đi xem chèo!

- Đưa nó đây cho Mẹ!

Mơ chuyển thằng Kiếm cho Mẹ .

Cu Kiếm đã 4 tuổi , nó bi bô đủ điều với Mẹ với Bà .

Mơ mới 17 tuổi .Mẹ Mơ mới hơn 30 tuổi.

Mơ sửa sang lại yếm đào, váy và áo. Đội vôi chiếc khăn mỏ quạ để chống lại cái rét lạnh lạnh mơn man vào má ửng hồng của mình.

Chiều chèo sân đình ngày Tết ở làng Này ở Lục Đầu Giang nhất thiết đạo đầu phải có tiếng trống tiếng mõ. Ai đến muộn sân đình , nếu tiếng mõ chiều chèo rót vào tai thì phải vứt hết việc dở dang để chen lấn ra sân đình. Cô Mơ cũng vậy.

Sân khấu chỉ che phong màn rất đơn sơ , còn cánh gà chủ yếu để các diễn viên nghiệp dư khi đảo vai vào thay quần áo . Đoàn chèo ở làng , "cây nhà lá vườn", hai vợ chồng có khi đóng Phú ông và Thị Mầu trong Quan Âm Thị Kính , hoặc hai bố con lại đóng Lưu Bình với nàng Ba Châu Long trong vở chèo Lưu Bình -Dương Lễ . Đúng là đời và hát chèo lộn tung phèo nên mọi người vẫn bảo " lộn bậy như vợ chồng phường chèo". Tuy diễn xướng không hay , nhưng không khí xuân rét ngọt lịm , rượu thịt ngấm ngấm vào từng đường gân thớ thịt cứ phùng phùng. Sân đình xem chèo ngày Tết nam thanh nữ tú chen chúc vòng trong vòng ngoài, việc va chạm "của quý " vào nhau thật hồn nhiên và người nóng bừng tê dại, rét mướt chạy hết.

Lũ trẻ nhỏ thì leo lên cây đa cành to cành nhỏ, cành cao cành thấp để xem , còn các cụ ông khăn xếp áo dài ngồi ngay sát chiếu chèo. Các cụ già khăn đen mỏ quạ , răng đen như hạt na , nhai trầu môi đỏ chót chấm chú như nuốt từng lời thoại của các nhân vật chèo. Các cụ thuộc lòng rồi , nhưng vẫn xít xoa khi Thị Kính bị gia đình nhà chồng nghi oan đuổi về nhà, cảnh Thị Kính bị làng phạt vạ "ngủ " với Thị Mầu con gái Phú Ông rồi đánh đòn vằn nghiền răng chịu đựng, rồi lặng thầm oan ức chăm bẵm con của Thị Mầu và thằng Nô, đến khi trút hơi thở cuối cùng mới được giải oan!

Năm nào cũng chỉ có mấy vở chèo Quan Âm Thị Kính , Lưu Bình Dương Lễ, Suý Vân dờ đại... Diễn viên quanh đi quẩn lại cũng chỉ mấy gia đình đó . Con chị nó đi con gì nó lớn. Nếu bố mất thì con trai trưởng lại gánh gồng tiếp gánh hát này.

Thế nhưng như tre già măng mọc , cái làng ở Lục Đầu Giang này , ai cũng thuộc tích cũ của chèo , nhưng không sao bỏ được chiếu chèo đầu xuân. Riêng những chàng trai qua tuổi 16 sang "17 bẻ gãy sừng trâu" , thì cô chen vào những cô gái làng bên xinh đẹp má hồng hồng hây hây. Phải tạo ra chen lấn xô đẩy:

- Thấp cái đầu xuống một tý nào !

- Nhích sang phải một tý , che khuất người ta chẳng nhìn thấy gì.

Có anh ngỗ ngược miệng thì nói tay thì lần vào giải yếm nhè nhẹ , thấy êm , thì lần tiếp vào " chỗ kín" của đối phương. Họ cầu chí nhau. Rồi bỏ dở buổi hát chèo Quan Âm Thị Kính / Lưu Bình Dương Lễ/ Suý Vân dờ đại... họ lần vào bóng tối ra bờ đê Lục Đầu Giang để ân ái với nhau.Mùa động dục đến , không ân ái thì chắc họ phát điên mất.

Tiếng mõ chéo mùa xuân vọng ra Sông Lục đầu , rồi bị cơn gió mùa rơn rợn trên mặt sông nhận chìm ngấm. Lúc ấy bị cơn dục tình lấp hết, Mơ ù đặc tai, Mơ thở hổn hển. Cỏ may đâm vào lưng đau điếng . Đau đốn và căng cứng cả người!

Tiếng mõ chéo chỉ là thời điểm giao mùa đông sang xuân , cây đâm chồi nảy lộc , mưa phùn lâm thâm, giá se se đủ để khoe mơ bầy mớ ba . Đến với chiều chèo để hẹn hò nhau cầu chí nhau, sờ sạng nhau rồi ân ái nhau. Chiều chèo đang diễn dở , chỗ còn trơ ở sân đình những người già cả và con nít!

Từ đời này qua đời khác rồi! Chiều chèo đã tạo duyên cho bao lứa đôi vùng sông nước đa tình này!

Vùng này con gái 13 "Gái thập tam" chưa lấy chồng thì bố mẹ đã lo ế chồng . Con trai 16 "Trai thập lục" chưa có chỗ đi lại thì đã cho là ế vợ.

Câu hỏi đầu năm khi biết chủ nhà có con gái 13:

- Thế đã có đám nào nó "ia đái" (để ý - dạm hỏi -cưới xin) vào chưa?

Chủ nhà từ tốn trả lời:

- Da bám , cháu nó đã có chỗ "ia đái" vào rồi ạ!

Hoặc

-Cháu nó chưa có chỗ nào "ia đái" vào ạ!

Phát đi tín hiệu vậy, để cho biết rằng cô bé đó đã sắp lấy chồng hay chưa lấy chồng.

Còn Mơ thì khác lại lỡ làng bỏ qua mất tuổi 13 như bè bạn cùng tuổi , Mơ đi cắt cỏ bãi ven sông bị một anh chân sào quen mặt, nghe đâu quê vùng biển Vạn Uc hay đi qua bãi sông này. Lúc đầu chỉ là ầm ờ:

- Ngồi đâu gặp gỡ làm chi

Trăm năm có biết duyên gì hay không?

Rồi, bãi sông vắng tanh , bãi ngô trái manh tít tất cả một triền phù sa, những lũy tre tranh ông oẹ theo chiều gió , nhiều khi kéo kẹt như đồng lõa với Mơ và anh chân sào nọ , dục tình như lửa đốt , họ "chót dại" với nhau. Rồi cứ thế "Quen mui thấy mùi ăn mãi" . Mơ cùng bạn bè đi cắt cỏ ven sông , nhưng rồi lẳng lẳng lẩn ra chỗ hẹn và ngong ngóng chờ đợi.

"Gái phải hơi trai như thái lài gặp cút chó ". Mẹ Mơ thấy con lông mày không còn mềm mại mà tự nhiên cứng đưng lên. Nhiều hôm bỏ cơm , nôn ọo!

- Con ơi có phải con ...

Bà chỉ vào bụng Mơ !

- Da. Con ...

Mơ nóng ran hết người , run sợ !

-Với thằng nào hả con!

Mơ im lặng.

- Với thằng nào, Mẹ còn nhờ mối mai để còn vớt vát thể diện cho nhà mình!

- Dạ , con không biết anh ấy là ai!

- Trời ơi! Thế con ngủ lang với lũ chân sào à!

Mẹ Mơ cay đắng , ôm chặt con vào lòng!

Mẹ Mơ quê ở thượng nguồn sông Nguyệt Đức, chữa hoang , bị làng cạo gáy bôi vôi , đóng bè nửa thả trôi sông. Đó là hình phạt cho các cô gái chữa hoang.

Bè ấy dạt vào làng Này ở Lục đầu Giang.

Dân làng vớt Mẹ Mơ lên bờ.

May quá Mẹ Mơ vẫn còn sống với một sinh linh còn trong bụng phật phòng dẫy đạp.

Theo hương ước truyền thống cưu mang người cơ nhỡ của dân vùng này, vì vùng này sau chiến tranh đều là dân " tứ xứ " đến lập nghiệp . Nên Mẹ Mơ đã "mẹ tròn con vuông" sau đó gả nghĩa với người lính già xuất ngũ .Ông ta sau chiến tranh về thì vợ con bị giặc giết chết sạch rồi .

Ông ta côi cút cô đơn , mắt mắt hết , may sống sót trở về. Ông vật vã với lời ong tiếng ve đầu làng cuối chợ xầm xì của người ác khẩu. Ông lặng lẽ kín đáo yêu quý vợ và cả đứa con chữa hoang của vợ . Những người thiết thời gặp nhau, và mái nhà tranh phía Tây làng, cạnh ao làng có hàng dứa dại lá dài như những lưỡi liềm xén lúa, gai sắc chỉ chít. Khi có bão gió thì những bụi dứa dại như hàng gươm khua lên trời. Kẻ trộm qua đây cũng thấy rờn rợn.

Năm ấy Tân Hợi , đêm ấy cuối tháng , trời tối đen như mực , mưa tầm tã .chú Dượng của Mơ đánh lại bọn cướp đường sông vào bắt trâu , lợn , gà ...và vật lộn với chúng khi chúng định làm nhục Mẹ Mơ .

Chúng đông hơn , dân làng đến ứng cứu thì Dượng của Mơ đã bị con chúng dùng câu liềm bằm nát người . Máu me lênh lang. Mắt ông vẫn mở chừng chừng nhìn kẻ sát hại mình.

Cả làng coi chú Dượng Mơ như một gã đàn ông cực kỳ dũng cảm.

Ông được chôn cất theo nghi thức tôn trọng nhất của làng!

Dân làng ven đê Lục Đầu Giang này thương ông lắm, đi lính thì vợ con ở nhà giặc giết hết, ông chết đi chỉ còn đứa con chữa hoang của vợ kể mà thôi !

Rồi ai hương khói cho ông!

Đã chữa hoang lại hoá chồng, Mẹ Mơ cảm sào ở vậy nuôi Mơ.

- Trời cao đất dày ơi ! Mẹ đã bị cạo gáy bôi vôi đóng bè trôi sông , được người ta cưu mang. Nay con lại chữa hoang thì Mẹ còn mặt mũi nào nhìn dân làng nữa.

Thế rồi hàng ngày hai Mẹ con Mơ cùng đi cắt cỏ , đến nơi hẹn xa của Mơ , mòn mỏi suốt Chín tháng Mười ngày , le lói hy vọng , tay chân sào kia sẽ trở lại:

-"Lần sau cùng" với nó con có nói là con bị.... không !

Mơ im lặng

- Con có nói cho nó biết là con mang thai không ?

Mơ nín lặng!

Con dại cái mang .

Mẹ Mơ dẫn Mơ đến bà Mối Mẹ Mơ với người lính già đã khuất, tự thú chuyện của Mơ!

Bà Mối cũng là người "ăn cơm trước kẻng"(chửa trước khi cưới) , vì họ to , người tình họ bé "không dám chạy làng" , nên chuyện của bà kín bưng, chỉ hai nhà biết. Bà Mối lại là con ông Trưởng họ to nhất làng này. Nên , qua bà chuyện của Mơ đã được bà Mối tìm cách tha dùm ông Trưởng họ . Rồi các trưởng họ của làng đều biết chuyện của Mơ.

Các trưởng họ bàn nhau gay gắt lắm.

Trưởng họ Hoàng :

- Mẹ nó chửa hoang. Cạo gáy bôi vôi rồi bị đóng bè trôi sông, làng ta đã cuu mang . Nay lại con Mơ , thế thì trẻ con đua theo , chửa hoang hết cả làng à!

Trưởng họ Trương:

- Nói đi phải nói lại : Chú Dượng con Mơ chết đi không ai thừa tự hương khói , trông ở Mẹ con con Mơ . Nay lại đóng bè trôi sông , cạo gáy bôi vôi ! "Vuốt mặt chừa mũi , đánh chó kiêng mặt chủ nhà ". Vì vong linh của người đã khuất, làng ta đã thương thì thương cho chót đã vót thì vót cho tròn . Tha cho Mẹ nó , Tại sao lại không tha cho con Mơ !

Nói đi lại nói lại .

Các Trưởng họ nói lại với con gái mình - Bà Mối , rồi Bà Mối nói lại với Mẹ con Mơ !

Họ chịu nộp phạt theo lệ làng.

Mơ đã sinh nở " Mẹ tròn con vuông ". Thằng bé bụ bẫm , rắn chắc , Mơ nói với Mẹ

- Thằng Kiếm nó giống Bố nó như tạc Mẹ ạ!

- Tiên sư nhà chị "lúc ấy" chị nhắm nghiền cả mắt vào , chỉ biết rón người chịu đòn nó thúc , quần quai cào cào nó, chứ chị nhìn gì thấy mặt nó , mà bảo thằng Kiếm của bà giống bố nó!

Cái làng ấy , cứ sau mỗi độ xuân về , chiều chèo mang lại cho làng này bao nhiêu là phiền toái. Các trưởng họ loay hoay chưa tìm được cách gì răn dạy con gái họ mình được .

, Cũng như Mẹ , Mơ lại gã nghĩa với một anh lính cụt chân mới ở chiến trường về! Mẹ con cô Mơ và cháu Kiếm hạnh phúc lắm.

Do vậy cô gái 13 tuổi nào chẳng lấy đó làm gương.

Làng này con gái 13 tuổi không có chồng thì đã bị đồn đại là đã ế rồi .

Nghe nói Làng này còn có tên gọi khác là làng Chửa Hoang /Tảo Hôn ./.